

met industrie en overheid, steeds met kunst als middel voor transformatie. Met Andere Woorden werd geboren in 2013, toen Kronenberg en Veldkamp protesteerden tegen de Raad van Toezicht bij ArtEZ in Arnhem, die vervolgens werd vervangen door een raad bestaande uit mensen uit de kunst- en onderwijswereld.

Voor ONZIJN wordt een cel gebouwd, gebaseerd op het stereotiepe idee van gevangenis. Echter dat de cel van hout is draagt bij aan een gevoel van vervreemding: hout groeit en heeft voeding nodig. Slechte grond betekent een slechte boom, goede grond een goede boom. Door een aspect uit het beeld van het stereotype te halen en er iets anders voor in de plaats te zetten (hout), wordt de hele situatie absurd, wat ruimte maakt voor twijfel.

HOE GEDRAAGT

DE MENS

10

GERMAINE KRUIP

Kruips (NL) werk omvat zowel beeldende kunst als performance. Haar ontregelende voorstellingen, waarbij acteurs zich ongemerkt tussen het publiek begeven, dwingen een nieuwe manier van kijken af en benadrukken soms op een andere wijze aspecten van de publieke ruimte, met licht en schaduwspel. Kruips werk is wereldwijd te zien geweest.

Square Dance is een rituele dans uitgevoerd door derwisjen binnen het soefisme. Het is een constant rond-draaien om in een staat van transcendentie te raken. Kruip vroeg de dansers om de cirkel te doorbreken en vierkante patronen te introduceren in het ritueel. Zo verschuift de focus van de danser en refereert de dans aan abstracte geometrische kunst.

KLASKE OENEMA

Oenema (NL) is beeldend kunstenaar, schrijver en muzikant, en het liefst alle drie tegelijk. Zittend naast een overheadprojector begeleidt ze haar liedjes en gedichten met handgemaakte knipselbeelden. In haar werk onderzoekt ze het gebied tussen taal, beeld en muziek, zowel in de vorm van optredens als film en installatie. Uitgangspunt is het alledaagse, aan de hand waarvan ze de verhouding van mensen ten opzichte van elkaar onderzoekt. Oenema's performances schuren aan tegen een naïviteit die dusdanig schaamteloos wordt getoond, dat ze niet naïef kunnen zijn. Intuïtie en

suggestie spelen echter wel een grote rol; zij werkt vanuit het kleinschalige naar het associatieve en suggestieve toe.

HET TIMMERT AAN

DE WEG

11

BARBARA VISSER

Visser (NL) is conceptueel kunstenaar, fotograaf, videokunstenaar, en performancekunstenaar. Het grootste deel van haar werk gaat over de onzekere relatie tussen registratie en dramatisering en speelt met het idee van origineel en kopie. Door manieren te onderscheiden waarop ons collectief geheugen, onze biografieën en gedrag kunnen worden beïnvloed, bevraagt Visser conventie en cliché.

Detitled stelt met foto's het fetisjisme rond designklassiekers aan de kaak. Voor de liefhebber zijn de originele meubels het meest gewild en daardoor het duurst. Hoe ouder, hoe beter lijkt het wel. Zelfs als ze al wat roestig zijn of opnieuw gestoffeerd moeten worden. Hoewel het een massaproduct betreft, hebben vintage-meubels de aura van een kunstwerk of van de eerste druk van een boek. Voor de ware liefhebber van deze meubels vormt de aanblik van de foto's een schrikbeeld; alsof ze verminkt zijn. Alsof er een grote kras op je nieuwe auto zit.

VINCENT KNOPPER

Knopper (NL) gebruikt meubelmaken als een medium voor het opperen en eigen maken van nieuwe toepassingen, contexten en waarden. Geleid door een liefde voor gestandaardiseerde materialen en industriële technieken maakt hij nieuwe interpretaties mogelijk voor objecten en sculpturen.

Dependance is een dependance voor meubelzaken uit de Kolenkitbuurt. Verschillende meubels uit die winkels worden tentoongesteld en verkocht in een presentatiemeubel, dat op zijn beurt tot stand komt in gesprek met de winkeleigenaren. In het gesprek met de meubelwinkels wil Knopper achterhalen hoe zij zich zouden willen presenteren in de *Dependance* en welke meubels volgens hen hiervoor het meest geschikt zijn.

Colofon

ONZIJN

Ontwerpers: Asnate Bočkis, Barbara Visser, Berndnaut Smilde, Droog, Eef Veldkamp, Germaine Kruip, Hansje van Halem, Henriette Waal, Jan Pieter Kaptein, JLDianthus, Joanne Hakkert, Job Koelewijn, Johannes Kronenberg, KesselsKramer, Klaske Oenema, Laure Jaffuel, Leïla Arenou, Maider López, Marjanne Kuipers, Martijn Engelbregt, Oona Linke, RAAAF, Rogier Arents, Studio Makkink & Bey, Teun Castelein, Vincent Knopper, Waël el Allouche, Wendy Bos, Willem van Doorn en Yuri Veerman

CURATOR

Jurgen Bey

RUIMTELIJK ONTWERP

Chester Chuang

GRAFISCH ONTWERP

Inedition

ONTWERP EMBLEMEN

Paul Stümpel

PRINTS EN BELETTERING

Rijnja

WOW

Hoofd Programmering
Marlies Buurman
Projectmanager
Senne Vercouteren

MOGELIJK GEMAAKT MET STEUN VAN

amsterdams
fonds voor de
kunst

BankGiro
Loterij

FONDS

× Gemeente
× Amsterdam
× West

ONZIJN

CURATED BY JURGEN BEY

ONZIJN—Curated by Jurgen Bey is een manifestatie bestaande uit elf inspirerende projecten waarbij designers vanuit een bestaand werk reageren op hun omgeving. ONZIJN vindt plaats in en rondom het gebouw van WOW in de Amsterdamse Kolenkitbuurt en neemt deze unieke locatie als uitgangspunt: hotel, broedplaats, ontmoetingsplek. De kunstenaars staan elk voor een thema en werden geselecteerd door gastcurator Jurgen Bey, directeur van het Sandberg Instituut in Amsterdam en ontwerper bij Studio Makkink & Bey. De thema's zijn geënt op WOW als tijdelijke habitat voor zowel de kunstenaars als hostelbezoekers en spelen in op de karaktereigenschappen van de plek, potentie van community-vorming en kortstondig samenzijn.

Jurgen Bey is gevraagd voor dit project een selectie te maken van inspirerende kunstwerken/projecten en hiermee te reflecteren op de definitie van social design en een platform te bieden voor ontwerpers die tonen hoe maatschappelijke dialogen kunnen worden aangezwengeld met kritische werken. Het gebouw van WOW transformeert voor de duur van het project in één grote expositieruimte.

Bey reflecteert met het elftal bestaande kunstwerken op de context van WOW als plek; als thuis voor vijftig jonge kunstenaars, hotel en ontmoetingsplek. De leefgemeenschap in een hotel is slechts van tijdelijke aard en heeft daardoor een eigen positie en regels. Als we het over een sociale gemeenschap hebben dan is misschien het hotel als woonvorm de meest geëigende. Het bezit bestaat niet en er is slechts een tijdelijke situatie van een collectief waarin de regels zorgen voor het publieke leven waarin de eigen positie zowel bestaat als het gezamenlijke.

Een voorbeeld van een hotel als inspiratieplek en ontmoetingsplaats voor kunstenaars, artiesten en vrijbuiters is het wereldberoemde Chelsea Hotel in New York City. Dit kan dienen als opmaat voor WOW, waarbij tevens de vraag wordt gesteld wat zo'n plek kan betekenen voor de buurt waarin het staat. Op welke wijze wil ze de stad en haar bezoekers bedienen?

De titel van de manifestatie refereert aan de versvorm die Drs. P in 1983 ⁽¹⁾ bedacht voor radioprogramma Babel, waar de dichter eens per week een bijdrage aan leverde. De structuur ervan is niet te lang en ook niet te moeilijk, maar heeft muzikaliteit en zeggingskracht. Zo is de titel een ode aan Drs. P maar suggereert het ook: het niet-zijn, of het tegenovergestelde van wel-zijn, de ultieme positie voor een sociale gemeenschap.

OVER JURGEN BEY

Jurgen Bey (Soest, 1965) is een Nederlands productontwerper. Hij studeerde aan de Design Academy in Eindhoven. Van 1998-2005 gaf hij daar ook les en van 2004-2005 was hij het interim-hoofd van de afdeling *Man and Living*. In 2002 richtte Bey samen met architect Rianne Makkink Studio Makkink & Bey op. Zij wonnen meerdere prijzen, zoals van het Prins Bernhard Cultuurfonds in 2005 en de Woonbeurspin in 2008. Sinds september 2010 is Bey directeur van het Sandberg Instituut in Amsterdam.

1) 00 Onzijn

Voor wie dit nog niet weten: het onzijn
Telt drie terzinen plus een distichon
Men hoeft er dus niet erg veel aan te dichten

Het schema is solide als beton
doorgaans (als 't metrisch zo is in te richten)
Beoefent men gewoon pentameter

Of 't nu vermaak is of om voor te lichten -
De onderwerpen vindt men her en der
En wat het rijm betreft: geen centje pijn.

Dit boek heet logisch 3x3+2
En werd gevuld door Drs. P

HAND-OUT

NL

HET COLLECTIEF

1

MAIDER LÓPEZ

López (ES) creëert interventies in ruimte, situaties en architectuur. Haar werk vraagt vaak actieve deelname van het publiek en verrast de onwetende bezoeker door het aanbrengen van subtiele veranderingen op bekende plekken. López heeft over de hele wereld geëxposeerd: van de Venetiaanse Biënnale tot SCAPE in Nieuw-Zeeland en van Centre Pompidou tot Zendai Moma in Shanghai.

Polder Cup is een eendaags voetbaltoernooi in de polder. De velden zijn zo aangelegd dat beekjes obstakels vormen die de spelers uitdagen nieuwe strategieën te bedenken voor een overbekend spel.

WAËL EL ALLOUCHE

El Allouche (TN) is als ontwerper en kunstenaar geïnteresseerd in hoe abstracties, zoals data en algoritmen, de werkelijkheid vormgeven en andersom. Door het digitaliseren van fenomenen en objecten uit de werkelijkheid probeert hij ze te begrijpen, om ze vervolgens als reconstructie in de werkelijkheid terug te brengen.

Voor voetbalwedstrijden onder de noemer *Rietveld Football Club* produceerde El Allouche jerseys gebaseerd op de lichamen van spelers met 3D-scantechnologie. De samenwerking tussen het collectieve van een steeds veranderend team en het persoonlijke van de shirts fascineert hem. Voor ONZIJN worden ook wedstrijden georganiseerd, ditmaal met niet twee, maar drie teams die in de geest van de Situationisten het spel opnieuw vormgeven.

DE WEDEROPBOUW

2

RAAAF

RAAAF (Ronald en Erik Rietveld) opereert op het snijvlak van architectuur, kunst en filosofie. De multidisciplinaire en experimentele studio startte in 2006. RAAAF maakt locatiespecifiek werk en ontwikkelde de ontwerpbenadering van 'strategische interventies', die voortkomt uit de respectievelijke achtergronden van de studiopartners. Door een unieke werkwijze, gebaseerd op multidisciplinair onderzoek i.s.m. wetenschappers en andere specialisten, verbinden RAAAFs ruimtelijke denkmogelijkheden lokale kwaliteiten met langetermijnstrategieën.

Vacant NL roept de Nederlandse overheid op om het enorme potentieel aan inspirerende, leegstaande gebouwen uit de 17^e, 18^e, 19^e, 20^e en 21^e eeuw te benutten voor kennisontwikkeling. Het project kreeg wereldwijde pers en gaf de roep om een cultuur van ontwerp waarin samenwerking tussen wetenschappers en 'creatieve pioniers' centraal staat een enorm platform.

MARJANNE KUIPERS

Kuipers (NL) studeerde af met het fotografieproject *Wederopbouwarchitectuur*. Dit werk, over de langzame verdwijning van de wederopbouwarchitectuur, werd genomineerd voor de Hendrik Valk Prijs. Sinds haar afstuderen werkt ze aan verschillende grafische opdrachten in haar studio in Arnhem.

Voor ONZIJN onderzoekt Kuipers gemeenschapsvorming in de Kolenkitbuurt. Op zoek naar de identiteit van deze veelbesproken wijk gaat ze in gesprek met bewoners en documenteert ze haar ervaringen in een boek. Dit bestaat uit een verslag van gehouden gesprekken, gemaakte foto's en de getrokken conclusies over de thema's die in de buurt een rol spelen.

VALUTA / UITRUILEN

3

HANSJE VAN HALEM

Van Halem (NL) werkt sinds 2003 vanuit haar studio in Amsterdam aan haar grote passies: typografie, boekontwerp en alles wat verder nog met drukwerk te maken heeft. In haar complexe typografische experimenten onderzoekt ze de wisselwerking tussen een

systematische aanpak, leesbaarheid en (in)consistentie. In 2014 kwam de monografie *Sketch Cahier—Hansje van Halem* uit. Van Halem's werk is o.a. te vinden in het Stedelijk Museum Amsterdam.

Van Halem was verantwoordelijk voor het ontwerp van vele miljoenen Nederlandse postzegels. Ronde vormen en een speels achtergrondpatroon zorgen ervoor dat de schijnbaar met de hand getekende cijfers toch een zakelijk uiterlijk hebben.

YURI VEERMAN

Kunstenaar en ontwerper Veerman (NL) begeeft zich met zijn werk op de grens tussen kunst, ontwerp en performance.

Het vertrekpunt in zijn werk is de relatie tussen een ongrijpbaar idee (crisis, land of volk) en de grijpbare verschijning (munt, vlag of volkslied). Als je de banen van een vlag losknijpt, zitten er dan nog stukjes land in de individuele kleuren? Als je het Wilhelmus in het Arabisch zingt, tot welk volk richt dit lied zich dan? En in het geval van de *Stardust Machine*: als je een munt tot stof vermaalt, waar gaat de waarde dan naar toe? Veerman gaat in zijn werk op zoek naar nieuwe verhalen die in deze symbolen verscholen liggen.

DE MAAKBARE

MAATSCHAPPIJ

4

MARTIJN ENGELBREGT

Engelbregt (NL) is de oprichter van Circus Engelbregt, een verbindende ontregelingsorganisatie met het doel de sociale duurzaamheid in de wereld te vergroten. We initiëren en ontwikkelen (kunst)projecten die zich op de grenzen van ogenschijnlijk onvereenbare gebieden afspelen. Circus Engelbregt schroomt niet te schuren en zoekt vaak bewust de confrontatie op omdat ze niet geloven in de vastgeroeste wegen van onze hokjesmaatschappij.

Om In Te Nemen is de uitgebreide publicatie met alle uitslagen, conclusies en reflecties op het onderzoek naar de kunst van gezondheid van het BETER Consortium, een initiatief van Circus Engelbregt in samenwerking met TAAK en Medisch Centrum Haaglanden. Het BETER Consortium, een samenwerkingsverband tussen partners uit de kunst-, zorg- en wetenschappelijke sector, onderzoekt de impact van kunst en placebo's van kunst op de gezondheid.

JOANNE HAKKERT

Hakkerts (NL) positie als grafisch

ontwerper staat los van de begrenzingen van een specifiek medium; haar stijl en werkwijze laten zich vertalen naar een interesse in de manier waarop we de realiteit ervaren en de wens deze ervaring te analyseren, contextualiseren en op een kritische wijze vorm te geven. Hakkert daagt uit tot een nieuwe manier van kijken naar alledaagse situaties, beelden en objecten—als een curator van het kijken.

Hakkert studeerde af met de korte film *Programming the Body*; een visueel en inhoudelijk onderzoek naar de verpakking van orale hormonale anti-conceptie. In deze film confronteert ze het stereotype van de hysterische vrouw met de symboliek van disciplinaire architectuur en geschiedenis van 'compliance packaging'. Opgebouwd uit oudere films en documentaires behandelt het werk de mythe van de zwerfende baarmoeder en viriele betutteling; een confronterende film met een zeer persoonlijk einde.

MEDIASPELERS

5

BERNDNAUT SMILDE

Smilde (NL) heeft zijn werk over de hele wereld tentoongesteld. Hij maakt installaties, sculpturen en foto's, veelal met zijn dagelijkse leefomgeving en bekende plekken als leidraad. Smildes werk gaat over de tijdelijkheid van constructie en deconstructie en refereert aan zowel het fysieke bestaan van gebouwen als het moment van onthulling, waarin hoop of fragiliteit centraal staan. Smilde bevraagt de dualiteit tussen binnen en buiten, tijd, omvang, functie en architectuur.

Zijn serie *Nimbus* werd door TIME Magazine uitgeroepen tot een van de 'Top Ten Inventions of 2012' en vergaarde grote bekendheid.

TAKE ME ON: LEILA ARENOU, OONA LINKE, LAURE JAFFUEL

Collectief Take Me On creëert podcasts en manifestaties die gaan over de verhouding tussen het lichaam en geluid. Elke maand wordt een nieuwe aflevering uitgebracht, vergezeld door foto's van de makers die het onderwerp verbeelden. Het medium van geluid wordt gebruikt om de relatie tussen abstracte en fysieke materie te traceren en zo nieuw licht te schijnen op onverwachte thema's.

De content op de *The Parallel Screens Database* kan altijd en overal worden bezocht, met een internetverbinding als enige voorwaarde. Take Me On produceert daarnaast performances

die het lichaam, geluid, humor, verleiding, popcultuur en feminisme samenbrengen.

BROOD EN SPELEN

6

TEUN CASTELEIN, HENRIËTTE WAAL Castelein (NL) en Waal (NL) zijn ontwerpers en artistiek ondernemers. Castelein laat in zijn werken duidelijk thema's als marktwerking en commercie en hun relatie met kunst naar voren komen. Hij onderzoekt daarbij de hypocrisie en het functioneren van de vrije markt en media. Hij vergaarde bekendheid door zijn afstudeerwerk *Artvertising*. In dit project verkocht hij delen van de gevel van het Sandberg Instituut aan diverse adverteerders. Waal is naast kunstenaar en ontwerper ook bierbrouwer. Haar werk varieert van ontwerp onderzoek tot ruimtelijke interventies, productontwerp, fotografie en video en begeeft zich op het snijvlak van kunst, critical design en antropologie.

Halbe Bier is hun gezamenlijke project en profileert zich als hét bier voor de kunst. Een idealistisch blond bier dat wordt gebrouwen, vormgegeven en verkocht door kunstenaars en waarvan de winst volledig naar de kunst gaat. 'Eine Halbe' is al een begrip in Duitsland, waar de halve liter pullen in elk café of kroeg hangen. Tegelijk refereert de naam aan Halbe Zijlstra, de verantwoordelijke staatssecretaris tijdens de stevige cultuurbezuinigingen in 2012.

CONTEMPORARY WILD: ASNATE BOČKIS, WILLEM VAN DOORN, ROGIER ARENTS Collectief Contemporary Wild komt voort uit de samenwerking tussen Bočkis en Van Doorn op de Design Academy Eindhoven. Bočkis' werk omvat sociale en ruimtelijke interventies. Van Doorn werkt in de context van de DIY-cultuur en ruimtelijke constructies. Als Contemporary Wild onderzoeken ze de dualiteit tussen mens en natuur en dagen de kijker uit om publieke rituelen opnieuw te zien en om de natuurlijke elementen in een stedelijke omgeving te onderscheiden.

Boerûh Melk is een exclusief product gemaakt van de melk van een schaap dat enkel gras van het Philips Stadion in Eindhoven gevoerd is. Dat gras heeft voor voetbalfans een mythische status bereikt, en is voor velen onlosmakelijk verbonden met het team dat ze aanmoedigen. Voor ONZIJN produceert Contemporary Wild een tribune van oud kunstgras in de vorm van een melkkrukje. Vanaf de tribune kan de bezoeker live wedstrijden van PSV volgen.

DE MASKERADE

7

JAN PIETER KAPTEIN

Kaptein (NL) beschrijft zichzelf als een licht hypochondrisch ontwerper, schrijver en ondernemer. Hij studeerde in 2013 af aan de Design Academy Eindhoven met een serie kostuums die het gebruik van alter ego's als overlevingsstrategie promootten. Kaptein gebruikt absurde humor als een manier om problemen te lijf te gaan.

Het *Second Self Laboratory* maakt het mogelijk om verschillende sociale rollen uit te proberen: rechter, vreemde, monster, buitenbeentje. De collectie omvat vrijwel alle archetypen, gebaseerd op karakters uit literatuur, theater en mythologie.

JLDIANTHUS

JLDianthus (NL) is een multimedia-kunstenaar in de breedste zin van het woord. Thema's die vaak voorkomen in haar werk zijn gender, het ritueel, seksualiteit, subculturen, perceptie en verleiding, mythologie en sociaal-maatschappelijk (on)vermogen. Met de nieuwe personages die hieruit ontstaan, maakt JLDianthus videowerk, visuele poëzie, fotografie, performances, installaties en sculpturen. Ze gebruikt zichzelf bijna altijd in haar werk waarin humor ook een belangrijke rol speelt.

JLDianthus is veel bezig met het 'gezicht' als derde dimensie, landschap, spiegel, masker. Kunstenaars gebruiken of verbergen hun gezicht om iets uit te drukken. In vele culturen heeft het masker grote betekenis; het Latijnse woord 'persona' betekent masker. Het betreft de totale bepaling van het zelf ten aanzien van de ander. Het masker verbergt iets en het masker laat juist iets zien. Voor ONZIJN geeft JLDianthus workshops: het aanbrengen van de portretten bij een ander is een intiem proces, waarbij de maker zichzelf projecteert.

GEDOMESTIFICEERDE

BEESTEN

8

STUDIO MAKKINK & BEY, KESSELSKRAMER, DROOG

Studio Makkink & Bey wordt sinds 2002 geleid door architect Rianne Makkink en ontwerper Jurgen Bey. De studio

werkt in verschillende domeinen binnen de toegepaste kunst en produceert projecten in de publieke ruimte, productontwerp, architectuur en tentoonstellingsdesign. Droog is een internationaal gerenommeerd conceptueel ontwerpbedrijf dat zich richt op zaken die de maatschappij en mensen aangaan. Het is één van de bekendste exponenten van 'Dutch design' en werkt samen met veel toonaangevende ontwerpers.

Mist er iets aan *Do Add #2* of is er juist te veel? Wellicht is het allebei een beetje waar: de toevoeging aan de stoel betekent dat je moet nadenken over een manier om balans te creëren. Of je gaat er met meerdere mensen op zitten, maar dan moet je elkaar echt vertrouwen. Al zoekende naar de beste context voor dit werk kwamen de ontwerpers op de wachtkamer van de dierenarts, waar we met onze huisdieren wachten en troost zoeken bij elkaar.

WENDY BOS

Bos (NL) is gefascineerd door de relatie tussen mens en natuur. Hoe behandelen we haar? Wat vragen we van haar? Wat is onze positie? Kunnen we de natuur bezitten of temmen?

Wildlife Trade documenteert de obscure, illegale handel in wilde dieren. Door de natuur en haar inwoners te verhandelen, vergunningen af te geven, te verkopen, te verzamelen en te smokkelen, degraderen wij deze natuur tot product. Wij zien dieren en de natuur in zijn algemeenheid vaak als ons bezit. Wilde dieren worden product.

WERKELIJKE FICTIE

9

JOB KOELEWIJN

Koelewijn (NL) werkt als conceptueel kunstenaar, performance artist en fotograaf. Zijn kunstwerken bieden context aan datgene wat al bestaat: ze zijn een venster op de werkelijkheid.

Dat laatste is letterlijk het geval bij *Real Fiction Cinema*, een verplaatsbare installatie die er vanbinnen uitziet als een mini-bioscoop. Maar waar Koelewijn de bezoekers van deze cinema naar laat kijken is geen fictie, het is het werkelijke uitzicht. Het filmdoek is een raam. Het werk maakt de bezoeker ervan bewust dat diens zintuigen zijn geconditioneerd.

MET ANDERE WOORDEN: JOHANNES KRONENBERG, EEF VELDKAMP

Met Andere Woorden is een jonge stichting die probeert en veranderingen wil stimuleren met (ongevraagd) adviezen, interventies en samenwerkingen